

ADMINISTRAȚIA
Redacția:
Brașov, piața mare nr. 30
Sediul administrației nr. 30
Mănuș: pe v. n. a. 10
Buletin de administrație:
Brașov, piața mare nr. 30
Imprimeria nr. 1: în Viena
Dobler & Co. (Kaiserlich & Königl.
Österr. Hof- und Staatsdruckerei)
In Brașov: A. V. Goldberger
In Budapesta: A. V. Goldberger
In Frankfurt: G. L. Dörmann
In Hamburg: A. Steiner
Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 8 cr.
și 50 cr. în funcție de numărul
de inserții. Publicarea mai dese
după tariful și în funcție de
numărul de pagini. III-a
serie 10 cr. v. n. sau 50 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULIU IV.

Abonamentele se fac în avans și în fața
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toată oficială
postale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
nr. 30, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună exemplară 5 cr. v. n. sau
15 bani.
Atâtă abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 50.

Brașov, Luni, Marți, 3 (15) Martie

1892.

Brașov, 2 Martie v.

Sermanele naționalității, câtă
mai sunt hârțuite, de cătră pu-
ternicii țilei, încoco și 'ncolo!

De câte-ori se nasce câte-o
cértă între partidele unguresci,
trebuie se capete și naționalitățile
câte-un ghiont.

Ca să arate, că sunt marți
Maghiari și că merită increderea
„națiunei“, opoziționalii strigă, ca
misce turbați, în contra naționali-
tăților și cu multă vehemență
acusă pe cei dela guvernă, că nu
sciu să înfrêne naționalitățile, că
le lasă „prea multă libertate“. Acésta,
dîcî ei, vine de acolo, că
guvernul e slab și n'are lipsă de
voturile alegătorilor din ținutu-
rile nemaghiare, de unde se re-
crutază mai virtos majoritatea
diete.

Și ce răspundă cei dela gu-
vernă?

Ei se provocă la faptele lor
săvîrșite pe tărîmul politice de
maghiarisare, declară sus și tare,
— cum făcî d. e. ministrul-pre-
ședinte Szapary,—că ei la toate se
pot gîndi, dér numai la aceea
nu, ca să se împace vre-odată
cu naționalitățile. C'ună cuvînt,
ca și când aceste naționalități ar
fi nise asociațiunii de rîioși și de
leproși, Ungurii dela putere se la-
pădă de ele, de câte-ori din par-
tea opoziției este atinsă cestiunea
naționalităților.

S'a întemplat înșe, că pur-
tătorii steagului național din ceta
lui Apponyi au imputat majori-
tății, cumcă membrii ei au fost
aleși în ținuturile nemaghiare; s'a
mai dîșu, că majoritatea dietei
n'ar pute esista, decă de pildă
Sașii ardeleni și Croații n'ar
merge cu ea.

Tôte acestea li-s'au imputat
celor din partida guvernului, aci
cu amărăciune, aci în mod bat-
jocitor. Se'nțelege, că ura și

batjocura s'a descărcat mai mult
asupra naționalităților. În casul
de față înșe, fiind vorba de man-
datele lor și neputîndu guver-
nementalii să nege, că au fost
aleși în ținuturile naționalităților,
ei nu mai pot să se lapede de
alegătorii lor nemaghiari. De
aceea unul din vorbitorii majori-
tății, deputatul Daranyi, s'a in-
cerat să ia în apărare ținuturile
nemaghiare, cari au ales guver-
nementalii, în contra atacurilor
opoziției. Și fiindcă dela votul
alegătorilor nemaghiari atîrnă
domnia lor, guvernamentalii de
astă-dată nu se lapadă de ei, ci
se prefacî a-i lua în apărare.

„Cu ce drept“ — dîse Dara-
nyi „putem noi să punem în
spinarea cetățenilor de limbă ne-
maghiară dare de bani și de sânge,
decă îndată ce-i vorba de esercia-
rea drepturilor, îi considerăm
numai ca cetățeni de a doua ca-
tegoria? Nu trebuie să-i tractăm
ca pe nise copii vitregi și esco-
municăți, căci de vom face așa,
nu-i vom pute câștiga pentru
idea de stat maghiar.“

Eată, dér, că atuncî, când e
vorba de „dreptul“ de a alege
mamelucî de ai lui Szapary, gu-
vernamentalii unguri sunt gata
de-a le recunosc acest drept
cetățenilor de altă limbă și de
a-i lua chiar în apărare față cu
opoziția. De ce nu o facî acésta
și atuncî, când e vorba de școlele și
cultura Nemaghiarilor și de dreptul
acestora, de-a cere, ca statul să
le ocrotescă, ér nu să le prigo-
nescă? De ce în toate celelalte
casuri tractază și guvernamentalii
pe Nemaghiari, ca cetățeni de-a
doua mână și numai când e vorba
de-a căpeta dela ei voturi, se mi-
lostivesc a-i lua și pe ei în con-
siderare?

Scimă noi foarte bine de ce, și
scie și deputatul Daranyi.

De aceea face o impresiune
tragi-comică, decă din sinul asu-
pitorilor naționalităților nema-
ghiare se enunță principiul:
datorii egale, drepturi egale!

Datoriile le scimă și nu sunt
de nimeni trase la indoală; dér
drepturile? Acestea din nenoroci-
re se reduc la dreptul de a te
face Ungur și de a vota pentru Un-
gur, ca să poți scăpa pe un mo-
ment—dér numai pe un moment—
de blăstîmul de-a fi considerat și
tractat ca cetățînd categoria a doua.

Eată miseria stărilor interioare
dela noi!

CRONICA POLITICĂ.

— 2 Feb. (14 Martie.)

Ministeriul Taaffe a prezentat
diete boeme un proiect de lege pri-
vitor la reforma legii electorale pentru
dieta boemă, și totu-odată a propus și
două proiecte de lege, unul privitor
la delimitarea națională a mai multor
districte judecătorești și altul privitor
la școlele minorității, sub care se în-
teleg acele școle, ce sunt a se înființa
pentru minoritățile naționale din comu-
nele mixte. Astăzi în 14 l. c. are să se
facă prima cetire a memoratelor proiecte
de lege. Majoritatea dietei are de cu-
get a decide ca proiectele de lege ale
guvernului să fî date spre esaminare
unei comisii de 27. Se crede, că în
desvoltarea generală asupra proiectelor
privitoare la pact se vor face în sinul
comisiei trei propuneri: 1. Pentru tre-
cerea la ordinea țilei, (din partea Cehi-
lor tineri) 2. Pentru amânarea discu-
siunii (din partea Cehilor bătrâni și a
marilor proprietari, eventual și a Cehi-
lor tineri) și 3 Pentru intrarea în des-
baterea specială (din partea Germani-
lor). E de observat, că în comisiune
marii proprietari au nou voturi și fiind
că președintele nu votează, numai 8;
Cehii bătrâni au patru, Cehii tineri 5,
ér Germanii 9 voturi. Decă Cehii tineri
nu vor vota pentru amânare, vor căde
tôte aceste trei propuneri.

Din Belgrad se telegrafiază, că în
ședința dela 11 Martie n. a scupștinei
s'a citit ucazul regesc prin care este
imputernicit ministrul președinte sêr-
besc să prezenteze un proiect de lege
referitor la declarația de abdicere la
drepturile sale în Serbia a regelui Mi-
lan. Declarația, care a fost împărțită
deputaților, conține următoarele: Am
onore a vă încunoscînta (pe regentă),
că m'am hotărît la ultima și cea mai
mare jertfă; jertfa acésta constă în aceea,
că declar sêrbătorește înaintea D vóstră,
a regentei, că de bună voiă și pentru
todduna abdică la drepturile casei dom-
nitore și ale tronului și la datorințele,
ce sunt legate de acest drept. De-
aici urmază, că drepturile mele la cres-
cerea regelui Alexandru trec la D-vós-
tră, la regentă, în înțelesul articolului
de lege 72; în urma acésta, regele Ale-
xandru primesce lista civilă dela tutorii
săi. Totu astfel abdică dela toate pre-
tensiunile mele și în legătură cu acésta
și la dreptul de cetățînd sêrb și la
tôte drepturile, ce stau în legătură cu
acesta; voi locui afară de Serbia în
care nu voi intra, decă în casul sti-
pulat cu ocazia abdicărei mele din 20
Martie 1891. — Proiectul acesta s'a
pus în desbatere în ședința dela 12
Martie a scupștinei.

Din Bucovina.

Avemă astăzi sciri mai detaliate
despre adunarea importantă a Români-
lor din Bucovina, ce s'a ținut la 7 l.
c. Adunarea pregătitoare s'a ținut în lo-
calul societății „Concordia“ ér aduna-
rea alegătorilor s'a întrunit mai târ-
diu în sala hotelului „Russie“. S'a acla-
mată ca președinte d. Iancu cav. de
Zotta. S'a cetit o scrisore a baronu-
lui Vasileo, în care se dîce, că nu pôte par-
ticipa la adunare, din causă, că voese
să ia ori ce pretext adversarilor, de
a dîce, că a înriurit prin prezența sa
asupra concluderilor adunării; declară
înșe, că se va conforma hotărîrilor ei.
La propunerea d-lui Berariu, se trimite

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(25)

Inchisorile mele.

De Silvio Pellico.

LIII.

La 9 ore dimineața m'au condus,
dimpreună cu Maroncelli, într'o gondola,
cu care am mers până în oraș. Am
debarcat la palatul dogelui și am mers
la temnițe. Ne-au instalat în odaia, în
care cu câteva zile mai înainte a șe-
cut Caporali. Pentru pázirea noastră erau
rânduți 9—10 pázalabi; plimbându-ne
așteptam momentul, când să ne ducă
în sala publică. A trebuit înșe, să aș-
teptăm mult. Abia la ameză a venit
judele investigator, dîcînd, că trebuie
să mergem. Veni și medicul, care ni-a
dat să bem rachiu gătit cu ismă;
l'am primit și ni-am mulțumit întru
atata pentru acésta, câtă mai virtos
pentru compătîmirea ce-a manifestat
bunul bătrân față cu noi. Pe el îl
chiamă Dosmo. Apoi veni căpitanul po-
liției și ne puse mâinile și picioarele în
lanțuri. Am mers după el, ér pe de
laturi de noi mergeau ceilalți polițiști.

Când am scoborit treptele minu-
tate de giganti, ni-am adus aminte
de dogele Faliro Marino, care a fost
decapitat la acel loc. Apoi am tre-
cut pe sub acea mare pörtă, care con-
duce dela curtea palatului la piazzetă și
ajungîndu aici, am dat o în stînga spre
lagună. În mijlocul piazzetei era locul
de pierdare, unde trebuia să mergem.
Incepînd dela treptele de giganti
până la stavivă steteau două șiruri de
ostași militari; am trecut printre ei.
Pășind pe locul de pierdare, am cău-
tat împrejur și am vădit, ce spaimă
domnia în nenumărata mulțime. În di-
ferite locuri din depărtare erau postate
plutone de ostași. Se vorbea, că din
tôte părțile sunt îndreptate guri de tun
spre noi, cari în totu momentul puteau
fi descărcate, decă trebuința ar cere.

Și acésta piazzetă era aceea, în care
la 1820, cu un an înainte de prinde-
rea mea, mi-a dîșu un cerșitor: „acesta
este locul nenorocirii!“

Mi-a venit minte acel cerșitor și
mi-am gîndit: dér decă între miile de
privitori se află și el și mă cunoscé?!
Căpitanul nîmțu sbieră cătră noi,
să ne întorcem cu fețele cătră palat și

să ne îndreptăm privirea în sus. Am
ascultat și pe galeria am vădit o per-
sonă oficioasă, o hârția în mână: era
sentința! El o ceti cu ton înalt.

O adencă tăcere domnia la espresia:
s'a judecat la mörte! Un murmur
de generală compătîmire se nascu.
Apoi éráș urmă o adencă tăcere, încatu
se puteau auzi și celelalte cuvinte. Dér
éráș să nascu un murmur în mulțime,
când se citir vorbele: sunt judecați
la grea robia, Maroncelipe 20, ér Pellico
pe 15 ani.

Căpitanul făcî semn să ne scobo-
rim. Am aruncat încă o privire în jur
și apoi ne-am scoborit. Am mers în-
dărăt în curte, am suit treptele,
ne-am reforsat în odaia de unde am
fost scoși, ni-s'au luat lanțurile de pe
mâni și apoi ne-au dus éráș în San-
Michele.

LIV.

Aceia, căroră li-s'a cetit sentința
mai înainte, erau în drum spre Lai-
bach, ori spre Spielberg, însoțiți fiind
de un comisar al poliției. Noi tre-
buia să așteptăm reintorcerea aceluiași
comisar, ca să ne ducă și pe noi la lo-

cul destinat. Intervalul acesta de timp
ținut o lună de zile.

Timpul acesta mi-l am petrecut
vorbind unele și altele despre mine.
Atară de acestea, Maroncelli mi-a citit
lucrările lui literare, ér eu pe-ale mele
lui. Într'o sêră, stînd la ferestra, am
cetit lui Canova, Rezia și Armari opera
mea „Ester d'Engaddi“, ér sêra
următoare pe „Iginia d'Asti“.

Nóptea înșe eram infuriat și plî-
geam, neputîndu dormi, decă puțin,
ori chiar de loc. Doriam, dér totu-
odată mă și temeam a sci, că ajuns'a
ore la părinții mei nenorocita-mi scri-
sore?

În fine mi-a sosit o epistolă dela
tatăl meu. Cătă de mare era durerea
mea, când am vădit dintr'ênsa, că ul-
tima scrisore, ce i-am adresat, nu i s'a
trimis îndată, deși cătă de mult l'am
rugat pe judele investigator s'o tri-
mită! Sermanul meu tată, care todduna
se mîngăia cu aceea, că mă vor libera
nepedepsit, într'o zi lua în mână dia-
rul din Milan și ceti sentința, ce mi-
s'a enunțat. El însuși mi-a istorisit
acésta și din predarea lui mi-am putut
face ideea de chinurile sufletesc, ce-a

o deputațiune la Escelența Sa d-lă br. Vasilco, ca să-i arate simpatiile și mulțumita adunării pentru conducerea de până acum.

După ce s'a primită această propunere cu unanimitate, președintele adunării, d-lă Dr. Zotta, a deschis adunarea prin următorul discurs:

„Stimate adunare! Situația, în care ne aflăm acum, pot spune, este înăspriată. Dovadă e mulțimea domnilor, cari au binevoit să veni astăzi aici cu toate că vremea e grea. Sămănă că se lucră ceva în țară, ce agităz inimile noastre; cauza este dizolvarea dietei și alegerile nouă. E lucru estra-ordinar, că dieta s'a dizolvată. Inse d-lor, asupra mea nu a făcută impresia rea, și din ce cauză? Din cauză, că noi ne aflăm aici în țara noastră pe un punct de a fi scoși din țară. Elementele străine ne înădușe din toate părțile, au ostilitate întâiu contra religiunii și a doua contra națiunii noastre. Vedeți D-Voștră, ceea ce s'a întâmplat este un moment de ostilitate a străinilor față cu noi. Noi am primit pe străini în tot-déuna cu pâne și cu sare. Dacă am fi fost mai tenaci, mai aspri, nu am fi pășit această. Este un partid în țară, care lucră pe de-o parte ca frații nostri, Rutenii, să fiă despărțiți de noi în afacerile religioase, er pe de altă parte, ca și noi să ne desbinăm unii de alții. Acest partid voește a schimba caracterul istoric al țării noastre. Dizolvarea dietei a fost o manifestare a ostilității față cu noi. Căci, care este cauza dizolvării? Este cunoscut incidentul între baronul Mustață și contele Pace și între baronul Vasilco și contele Pace, care nu a fost așa de mare, ca dieta să nu se pōtă susține pe mai departe, Nu! Căci între respectivii erau și până acum neplăceri și dieta a existat. Dér dieta a fost dizolvată cu tendența de a delătura pe unii domni de acolo. Nisuița de a delătura deputații români de acolo este îndreptată în contra noastră a tuturor. Ei și cu alți Români vor face așa, fiind că pentru dēnșii fiă-care Români este un dușman.

„Dér noi să nu ne temem. Să nu pierdem curajul! Să ne împlinim datorița noastră, să ne apărăm moșia noastră, nēmul nostru, și până va mai curge o picătură de sânge în vinele noastre, să nu părăsim caracterul nostru național. Lupta ne este impusă. Până acum nu am făcut politică exclusivă națională. Am fost tot-déuna rezervați față cu străinii. Dér de când am început a schimba politica din țară și unii se încercă a ne duce érași la Galiția, ne vom stringe fără deosebire de stare și vom lucra cu abnegațiune pentru interesele

noștre naționale. Zădarnică ar fi activitatea noastră fără conțelegere, fără unire. De aceea a socotit comitetul „Concordiei“ de bine, ca să se formeze un comitet central de alegere pentru toți Români din țară. Până acum nu a existat un asemenea comitet. Până acum proprietarul mare era separat de ceilalți alegători, dér s'a lucrat tot cu înțelegerea națiunii, numai cât sub alt titlu, nevoind să se demascheze ideea națională. Acum ne vom pune pe baza națională și vom lucra împreună cu toții. De aceea am socotit a Vă face următoarele propuneri, asupra cărora vom avé se discutăm:

„Adunarea generală a reprezentanților alegătorilor români din Bucovina:

„1. Proclamă din nou solidaritatea tuturor Românilor din Bucovina în afaceri politice, naționale și bisericesti și organizarea lor într'un partid național compact reprezentat prin societatea politică „Concordia“;

„2. însărcinază cu conducerea alegerilor în întreaga țară un comitet electoral central, care se va compune din toți membrii comitetului societății politice „Concordia“, din membrii români ai camerei și ai dietei trecute și din alți bărbați de încredere din țară;

„3. recunoșce de reprezentanți ai Românilor numai pe acei candidați români, cari vor fi recomandați de către comitetul electoral mai sus numit, și a:

„4. impune aleșilor Românilor obligamentul de-a forma în dieta țării un club național deosebit. (Aplause sgomotoșe și strigări de „Să trăsesc!“)

Aceste puncte de rezoluțiune, propuse de d-lă Zotta, precum scim, s'au și primit unanimită de către adunare.

Cetim în Gazeta Bucovinei următoarele: „Campania electorală s'a început deja la noi în toate părțile. Comitetul electoral central al partidului național se află în deplină activitate, er societatea politică „Concordia“, a împărțit deja în țară o broșură interesantă, scrisă în stil popular, despre drepturile și datorițele alegătorilor. Dér ce să veți! Broșura a fost alaltăeri confiscată de către guvern și puținele exemplare, ce se mai aflau în localul „Concordiei“ și în biroul redacțiunii noastre, au fost sequestrate.“

Diariului „Neue Fr. Presse“ i se scrie din Cernăuți, privitor la alegerile dietale următoarele: Cu privire la noștele alegeri pentru dieta din Bucovina s'au luat toate măsurile. Partida liberală germană și-a constituit un comitet central electoral executiv, compus din cinci-spre-dece membri. Polonii și Rutenii

se mai sfătuesc încă între ei, totuși inse cooperatiunea lor cu liberalii nu mai pōte fi trasă la îndoală. O mare mișcare desfășură Români. O adunare de partid, conchiămată de societatea română politică „Concordia“, a decis ca să procedă energic în direcțiunea națională și religioasă și să lupte în mod solidar în contra străinilor din țară, sub cari se înțeleg de deosebire Germanii și Polonii, Români și-au constituit un comitet electoral, care încă de pe acum întreține o agitatie febrilă în toate straturile poporațiunii și țintese la o alianță electorală cu antisemiții și sociali creștini, pentru ca să sprijinesc candidatura suspendatului consilier de domenii, baron Mustață, chiar în Cernăuți. O broșură electorală șovinistă, pregătită de Români și destinată pentru răspândirea în masă prin țară, a fost confiscată. Marii proprietari armeno-poloni vor ține Lunii o sfătuire electorală. În curia această zace punctul de greutate al situațiunii.

Diariul polon „Czas“ dela 11 Martie publică a telegramă din Cernăuți, în care se dice, că contele Pace se va retrage din postul său de președinte al țării încă înainte de alegeri. Altă soire spune, că contele Pace a plecat pe la Lemberg (Leov), ca cu guvernatorul de acolo să mērgă la Viena.

Suntem curioși să vedem, cum se va sfârși comedia Pace. Ne temem inse de un lucru, de o politică de duplicitate a ministeriului Taaffe în cestiunea bucovineană. Ne temem, că dacă va și da drumul lui Pace, nu va stărui de altă parte să se saneze relele, ce au cauzat această retragere.

SCRILE ȚILEI.

— 2 (14) Martie.

Academia română. Cetim în foile din București, că sesiunea de primăveră a Academiei române se va începe mâine, Marti, în 3/15 Martie. Vacante sunt trei locuri de academiocieni, anume: două în secțiunea literală (V. Alexandri și M. Kogălniceanu) și unul în secțiunea științifică (Bacaloglu).

Dimitrie Cichindeal. Cetim în „Familia“: Iosif Vulană va ține discursul său de recepțiune în Academia română din București despre Dimitrie Cichindeal, fabulistul român din începutul secolului presentă, care dimpreună cu câțiva conșoi ai săi a stat în fruntea mișcărilor de renaștere națională și culturală în părțile aradane-bănățene, și din cauza acesta a avut o viață foarte sdruncinată. Studiul e scris pe temeiul corespondenței lui Cichin-

deală cu episcopul Samuil Vulcan, corespondență încă cu totul necunoscută, care réversa multă lumină asupra epocii de atunci, precum și asupra bărbaților, cari au condus mișcările și în special asupra lui Cichindeal, a cărui biografă și activitate culturală-națională, încă nu e deplină cunoscută și apreciată. Lucrarea se va publica apoi dimpreună cu toate documentele.

Calea ferată Alba-Iulia-Zlatna. Se scrie, că ministrul de comerț a primit ajutorul cel-ă oferesce comitatul Albei-inf., pentru construirea liniei ferate Alba-Iulia-Zlatna. S'a cerut dela ministru și aprobarea planului de construire. Se speră, că cu toate greutatele, ce presentă locurile muntose de-acolo, se va construi o cale ferată și între Zlatna și Abrud.

Vénatul pe teritoriul Brașovului și giur. — În anul 1891 s'a vénat 5212 animale sēlbatice folositoare, 1083 animale sēlbatice stricociose și 103 câni și pisici, ce umblau încōce și încole, la olaltă 6398 bucăți. Din vénaturile a ceste amintim: 24 căprioare, 15 porci sēlbatici, 588 iepuri de câmp, 2 urși, 48 vulpi, 6 pisici sēlbatice etc.

Pentru oprirea importului vitelor din România a pledat un deputat în dieta Carintiei. Acesta, cu numele Ghon, a cerut să nu se deschidă vama spre România. Propunerea și-a întemeiat-o cu deosebire pe părerea reuniunii economice din Carintia, și pe petițiunea ce a înaintat-o acesta parlamentului din Viena, în care se descriu relele urmări, ce le-ar avé pentru economia de vite din Carintia, dacă s'ar concede importul vitelor din România.

Banca națională a României a urcat, cu începere dela 24 Februarie, taxa scōmptului pentru efectele de comerț, la 6% er pentru avansurile pe titluri la 7%. Această măsură a fost luată în vederea de a împedece un drenagiu de aur, ce ar reclama operațiunile întreprinse în Austro-Ungaria, pentru regularea valutei.

Societatea geografică română și va ține adunările sale generale, sub președința M. S. Regelui Carol, în 7, 8 și 9 Martie v. c.

Miseria în Ungaria de sus. Deputatul Kubinyi a declarat în dietă, că a fost în persoană să viziteze ținuturile bântuite de fōmete din Ungaria de sus. Miseria e foarte mare, și se el, dér nue

indurat.

Pe lângă totă compătimirea mea față de tata, mama și de întreaga familie, oh, cât ardeam de focul mâniei și alți résbunării, că nu mi-a trimis epistola punctuosă. Se pōte că nu reaua voință a fost cauza acestei întârzieri, eu inse atunci presupuneam o rea voință diabolică; credeam, că în faptulă acesta se cuprinde o barbară intenționată și o pōftă nemilōsă de a suferi și familia mea greutatea loviturii, ce m'a ajuns. Ași fi fost în stare să vērșu o mare de sânge, ca să résbună această neumanitate închipuită.

Acum, când judec mai rece, nu mai afl de probabilă acesta. Fără îndoială, că întârzierea aceea n'a fost pricinuită decât din neatențiune.

Din cât eram de infuriat, mă umplea de mânie și împrejurarea, că înainte de-a pleca soții mei se cuminecă; eu simțiam, că nu pot să fac întocmai, deorece n'aveam nioi o atragere spre penitență și iertare.

LV.

În fine comisariul sosi din Germania și a venit să ne spună, că peste două zile plecăm.

— „Fōrte mă bucur“, continuă el, „că vă pot împărtași o seire măngăitoare. Intorcându-mă din Spielberg, am vădut în Viena pe M. Sa împăratul, care mi-a dīs, că nu ne va socoti ziua de arest cu 24 ore, ci numai cu 12. Prin declarația acesta a voit să dīcă, că pedepsă D-voștră va fi jumătățită?

Jumătățirea acesta niciodată nu mi-a venit la cunoscință pe cale oficială; dér nu era probabil, că comisariul a mințit, cu atât mai puțin, căci scirea aceea nu ni-a adus-o în secret, ci cu știința comisiunii.

Totuși nu prea puteam să mă bucur. Șapte ani și jumătate a zăce în lanțuri pentru mine era mai tot atāt, ca cinci-spre-dece. Țineam de imposibil a trăi atāt timp. Sănătatea mea era sdruncinată de nou. Mă durea tare pieptul, tușiam și credeam, că imi sunt atacați plămânii. Mănoam puțin și nicol puținul acela nu-l puteam mistui.

Am plecat în noștea de 25 spre 26 Martie. Ni-s'a permis să ne luăm rémasă bună dela amicul nostru Cesare Armari. Un păcălab ne lăntui mâinile drepte și picioarele stângi, ca să nu desertăm. Ne-am pus pe-o gondolă și

păzitorii noștri mână spre Fusina. Ajungându aici, am aflat două trăsuri gata de drum. Într-una se sui Rezia și Canova, într-alta eu și Maroncelli; într-una era cu prizonierii comisariul, în alta subcomisarul. Escorta o completau 6—7 poliști înarmați cu săbii și puști, ședându unii în trăsura, alții lângă visitii.

Totdeauna e dureros, când omul își părăsește patria pentru o nenorocire; dér a-ți părăsi patria ferecat fiind în lanțuri, a merge sub o zonă rece și străină, petrecându ani lungi de zile între păcălabi: oh, asta e o durere atāt de sfășietore, pentru a cărei exprimare cuvinte nu am.

Înainte de-a trece peste Alpi tot mai mult imi apărea mai dulce și mai iubită națiunea mea, pentru compătimirea ce-o manifestau față de noi aceia, cu cari ne întâlneam. În fiecare oraș, în fiecare sat și în fiecare casă privată ne întâmpinau, fiindcă soirea osândirii noastre se răspândise pretutindeni cu șeptemăni înainte. În unele locuri comisarii și pandurii abia puteau împărășia mulțimea, ce ne încungiura. Într-adevăr, pretutindeni întâmpinam compătimire.

În Udine ne ajunse o surprindere

mișcătoare. Întrând la otel, birtașul închise pōrta dinaintea poporului adunat. Ne dādă o odaie, spuse chelnerului, să ne aducă cină și să se îngrijescă de așternuturi. Peste câteva secunde intrară trei bărbați cu țole pe umeri. Ce mare a fost mirarea noastră, când am vădut, că numai unul dintre ei se ține de personalul de serviciu al otelului, er ceilalți doi sunt cunoscuți ai noștri. Ne-am prefăcută, ca și când li-am ajuta la așternerea țolelor și i-am strins mâinile în taină. Inimile și ochii noștri plāngeau. Ce chinitor era, că nu-i putem îmbrățișa.

Comisarii nu observară această scenă mișcătoare, dér unul dintre poliști era pe-aici să dea de urma secretului în minutul, când bunul Dario imi strinse mâna. Poliștul acesta era venețian. Se uită la Daris, apoi la mine, îngălbini se părea, că șovăește, ore să măprovoc oră nu, dér a tăcut și-și întorse ochii în altă parte. Dacă și n'a aflat, că așteptia doi ne sunt amici, atunci de sigur a crezut, că sunt chelneri cunoscuți ai noștri.

(Va urma.)

de temută, că se vor întâmpla casuri, ca oamenii să moră de fome. Comitetele de ajutorare și autoritățile, își împlinesc datoria lor.

—x—

Tutunul român în Africa. Regia monopolurilor statului negociază în aceste momente o furnitură de un milion de țigarete indigene pe săptămână minimum, pentru Anglita și coloniile engleze din Africa, pe prețului de 2 fr. 50 bani mii.

—x—

Sinucisul pentru „untauglich“. În Dunaföldvár s'a întâmplat dăilele tre-oute ună casă unică în felul său. Bodor Iancsi, cel mai frumos fisoru țeran din oraș s'a sinucis, fiindcă la asentare i s'a dăis „untauglich“, adeocă nu l'au aflat aptu pentru a purta pușca.

—x—

Politiain premiatu. Politiaiu Ioană Rusu din Brașov-vechiu, care s'a purtat cu bravură cu ocaziunea esceselor a doi soldați de artilerie, a fostu premiatu de cătră consiliulu comunalu de aici, cu suma de 30 fl.

—x—

O corabiă istorică. Se scrie din Londra, că corabiă Bellerephon, pe care a fostu prinsu Napoleon I la debarcarea în Plymouth, a fostu vëndută de guvernul englesu unei fabrici de vapore din Portsmouth.

—x—

Friguri galbene. Din Brasilia sosesc sciri despre marile pustiri, ce face bôla așa numită „friguri galbene“. O telegramă adresată ministrului-președ. englesu Salisbury, spune, că căpitanii a 18 năi au murit în această bôla dimpreună cu mai mulți marinari.

—x—

Fomete în Galiția oștică. Precum anunță foile din Lemberg, fometea ia proporțiuni totu mai mari prin ținuturile răsăritene ale Galiției. În districtulu Iavorow a izbucnit tifusulu și vërsatulu. Moru așa de mulți dintre țeranii, încatu preoții nu-și mai potu împlini datoriile lor.

Din dieta ungerescă.

În ședința dela 10 Martie n. a dieței ministru-președinte Szapary a răspuns lui Eötvös și Apponyi. Elu dăse, că-și ține de-o datoriă a reflecta la contra-adresele opozițiilor. Disolvarea dieței a fostu legală și motivată; nimicu ilegalu nu s'a întâmplat la disolvare, care nu s'a făcutu îndată după obstrucțiunea partidelor opoziționale, căci cauza disolvării a fost, că trebuiau să se debeată însemnate convenții comerciale. Szapary dăse, că după a lui părere dieta trebuia disolvată în Septemvre, ba chiar și în Maiu ar fi fostu motivată această dispozițiune.

Se dăce, continuă Szapary, că pentru alegeri s'a lăsat scurtu timp. Această nu mi-o impute mie, ci legii, care dispune lămurit această. Apponyi a vorbitu despre abuzul la alegeri și a promis date cu grămadă. Așteptu aceste date, dăse Szapary, și voiu răspunde și eu cu altă grămadă de date.... Cine a auditu vorbirea de ieri a contolui Apponyi a primitu impresia, că în lupta alegerilor elu ar fi fostu învingătorulu. Dăce apoi Szapary, că înainte de alegeri a avut ocașiă să citescă o scrisore, în care se dăcea, că e aprôpe momentulu învingerii lui Apponyi, — dër cu tôte astea profeția conducătorulu partidei naționale a fostu neîntemeiată. (Szapary oțese scrisorea în limba germană, ceea ce a produsu mare ilaritate.)

La acusa, că adresa guvernului nu varsă lumină asupra celor, ce sunt de a se face, Szapary dăse, că problemele ce trebuiesc deslețate acum sunt atăt de mari și de estinse, încatu ele nu potu fi cuprinse într'o simplă adresă.

Polemiză apoi ministrulu Szapary cu Ugron, care dăse, că relațiile cu Austria sunt nenaturale și declară la urmă,

că nu e adevăratu, ceea ce a dăis Apponyi, că cetățenii ungaru nu se socotesc în afară, ca Unguri. În trecut pôte să fi fostu această, de prezentu însă, la inițiativa guvernului maghiaru, ministrul de esterne a dispus, ca expresiunile „cetățenul austro-ungaru“ și supusul „austro-ungaru“ să nu se mai folosescă.

În ședința dela 11 Martie n. s'a continuat debeaterea asupra adresei de răspuns. Eroulu dăilei a fostu guralivulu opoziționalu:

Beöthy Akos, care începă prin a declara, că nu primesce adresa de răspuns a guvernului. Elu dăse, că adresa comisiunei partidei liberale este ună pamfletu politicu, odioșă de dăia onomastecă. Ea este golă și nu prezentă nicu decatu chipulu fidelu alu situațiunei țerii. Prima cestiune, dăce Beöthy, este cestiunea pactulu dela 67. E siguru, că decă acelu pactu ar fi fostu încheiatu după 67 „națiunea“ ar fi ajunsu la elu cu multu mai ușor... Pactulu l'a încheiatu Deak, dër elu a fostu numai o constituțiă scrisă pe hârtiă, constituțiă căreia a trebuit să i-se dea viață....

Vorbindă despre armată, Beöthy dăse, că în sensulu sancțiunei pragmatice ea este factorulu de apărare comună. Paritatea însă dela începutu a fostu numai o grafiă scrisă, fiindcă curtea este în Viena și armata nu trăsce pentru ideia de stat maghiaru, ci pentru ideia de stat austriacu.

În sensulu legiloru austriace ale pactulu delegațiunile sunt ună parlamentu comună, pe când legile nôstre negă această....

Marele Deak, continuă Beöthy, a protestat contra aserțiunei, că pactulu va înființa unune-reali, ér decă acum ar veni aici, de siguru aru protesta contra politicei majorității. Vorbitorulu dăse apoi, că nu crede în succesulu reformelor interne, fiindcă instrumentulu priu care ar fi să se ducă ele în deplinire, adeocă sistemulu parlamentar, nu lucrăză corect....

Decă facem o privire retrospectivă peste cei 17 ani de guvernare a partidei dela putere, atunci vom vedé, că prin isprăvile guvernului trece, ca ună firu roșu ideia, că totu ce este factoru politicu aici (în Ungaria) ba și dincolo de Laita, trebuie trasu în cerculu partidei guvernamentale și trebuie mulțumit, eventualu, chiar și spre stricăciunea țerii. (Așa este, în stânga, așa este).

Beöthy întrebă apoi, că cine face ađi politica guvernului: Szapary, ori Tisza? Cestiunea această, dăse elu, trebuie limpedă înaintea dieței. Faptu, este că Tisza a formatu partida și sistemulu actualu de guvernare și numai elu pôte să le și susțină, cum de faptu și guvernăză, deși nu e ministru. Apoi îi spuse lui Szapary, că nu-i stă bine a se împodobi cu pene streine, și că altulu face politica în locul lui...

După Beöthy vorbi Darányi Ignacz, dăcendă între altele, că pactulu dela 67 se pôte schimba, dër partida dela putere n'o vré această, polemiză apoi cu Eötvös, Ugron și Apponyi. Alu treilea oratoru a fostu Hegedüs Sándoru, mai departe Iokai, Kubiny și „naționalulu“ Nedeczky.

Mijlocele de apărare în contra microbilor.

(Fine.)

Aici d. profesoru Babeșu, pentru ce să dovedescă că diferite condițiuni punu organismulu în modu diferit să reziste microbilor, inoculăză cu același microbu (autrax atenuat la căldură) trei iepuri, unul micu, slabu, care nu mănca de două dăile, altulu mijlociu, alu treilea forte, din caru celu slabu de siguru va peri de bôla, deși a primitu tot din microbulu slăbitu. Asemenea inoculăză cu autrax virulentu unu sobolanu și unu șorece alb, să arate, că unele animale, cum e guzganulu, resistă totdeuna la același microbu, de care șorecele mōre în 24 ore cu siguranță.

Isolarea bolnavului, continuă sa vantulu profesor, este de cea mai mare importanță și totu atăt de însemnată este desinfectarea, la care trebuie să fiă supuse persoanele ce se punu în contactu cu bolnavulu. Hainele, așternutul, obiectele din odaia bolnavului trebuiesc riguros desinfectate. Pentru desinfectarea corpului se recomandă baie caldă spălare cu săpu și o seriă întregă de substanțe chimice antiseptice, ca acidulu fenicu, sublimatul etc. Desinfectarea păreților odăii se face prin vâpsirea cu vâpsea oleioasă, séu ștergerea păreților cu pâne, care va lua pe ea toți microbii de pe părete. Pentru desinfectarea mânilor, lucru forțe importantu pentru chirurģi, cari atingă rânile bolnavilor cu mânilor, liolulu a datu rezultate escelente; o soluțiune de 5 la sută omōră imediatu toți microbii de pe mână. În generalu putem dăce, că antisepticele au ajunsu într'o eră nouă prin descoperirea, că există o legătură intimă între puterea antiseptică și constituțiunea chimică a anumitelor substanțe aromatice. Cu câtu mai înaltă și complicată este constituțiunea acestor corpuri, că atăt mai energice voru fi ca desinfectante. Există atari corpuri, anume creosole, cari omōru microbii iute și fără să fiă vătămătoare organelor interne. Aceste descoperiri nouă voru ajunge la rezultatulu multu doritu de a puté omori microbii în interiorulu corpului nostru, fără ca desinfectantul să fiă periculosu nouă, ceea ce până acum s'a obținut numai într'o măsură forțe modestă.

Ca celu mai eficace desinfectantu până ađi este considerat căldura. O temperatură de 100—120 în puține minute va omori toți microbii, dër nu se pôte aplica în modu generalu. Pentru desinfectarea hainelor, saltelelor și altor obiecte se întrebunțază nise aparate, ca celu pe care conferențiarulu ilu prezintă în miniatură publiculu. E unu cazanu prin care trecu vaporii ferbinți de apă. Puterea desinfectantă a acestor aparate e probată, decă o cultură de gelatină conținendă microbulu autraxului — dalaculu — va deveni sterilă în 5—10 minute. Modulul dealimentare alu nostru constituie unu factoru forțe însemnatu, pentru a ne puté apăra în contra întroducerii microbilor în interiorulu nostru. Măncările bine fierse séu fripte, apa bine filtrată, înlocuirea ei cu vin vechiu, bere prospă, apă gazoasă, voru fi aprôpe sigure spre a ne păđi de infecțiune prin stomacu, ferindu-ne mai ales pe timpul epidemilor de fructe și salade, cari sunt acoperite de microbi și greu de digeratu. Mai alesu pentru copii e importantu să nu mănânce substanțe nesterilizate și grele. Laptele dela o mumă sănătōsă e sterilu, înlocuirea lui cu lapte de vită însemnăză a espune copilulu la celu mai mare pericolu, decă acesta nu e cu totul sterilizat. Sterilizarea laptelui prin fierbere, cum se face, e improprie pentru copiii mici, căci partea grăsoasă se va separa în smântână, ér restulu va fi unu alimentu mai puțin asimilabil; de aceea e mai bine a fierbe laptele amestecat cu 2 părți apă, mai bine cu aburi, séu în apă în sticle mici de câte 150 gr. astupate cu bumbacu puru numai până la o temperatură de 90, la care căldură microbii pier; la casu însă de a fi fostu în lapte și spori, adeocă ouș de microbi, garantămu sterilitatea prin o a 2-a espunere după o oră a laptelui la aceeași temperatură. Microbii tineri desvoltați în acestu timp de oușe rămase vii, după prima fierbere, de astă-dată vor fi nimiciți pentru tot d'auna. Unu asemenea lapte va rămân sterilu fără ce să se strice orl câtu ilu vom păstra. Este evidentu că prin acestu procedu am puté mântui numai aici în Bucuresci viața a lor celu puțin 400 de copii pe an.

După aceste interesante espuneri d. prof. Babeșu arată publiculu, cu microscopulu electricu, coloniile dezvoltate pe gelatina din aerulu salei de conferințe dela prima conferință, apoi diplococulu bronșitelor, microbulu febrei tifoide, alu autraxului și alu influenței.

Concertulu D. Popovici.

N'auđisemă de multu pe cântărețulu D. Popovici. În intervalulu de când a datu celu din urmă concertu aici în Brașov artistulu nostru a făcutu mari progrese. Elu ș'a eluptat o pozițiă onorifică ca cântărețu de frunte alu operei germane din Praga, și în anul trecut a secerat frumose laude din partea diarelor

berlinese, unde a debutat în opera „Cavaleria Rusticana“, ca ôspe.

D-lu D. Popovici a justificat în concertulu de Vineri sera, datu în hotelulu centralu de aici, pe deplin laudele, ce le-a secerat în străinătate. Înainte de tôte ne-a impus prin vocea sa puternică, frumōsă și de-o rară estensiune. Recitativulu și trio din „Nacht-lager în Granada“ de Kreutzer, au fostu admirabilu cântate. Amu dori să auđim odată această piesă dela d. D. Popovici cu acompaniare de orchestră. Cânteculu românescu „Mugur-mugurelu“ de Dima l'a cântat artistulu așa de frumōs, încatu publiculu a cerutu repețirea lui. Asemenea a trebuit să repeteze duiosulu cânteculu „Mândruță“ de Ștefănescu.

Cu deosebire a escelat artistulu prin marea scenă „der fliegende Holländer“, de Richard Wagner, dovedind, că este unu cântărețu par excellence în piese de ale lui Wagner. O prestațiune grandioasă dramatică a fostu „aria rēsbunării“ din „Africana“ de Meyerbeer. Aici ca și în „Fliegender Holländer“ distinsulu baritonist a fostu multu ajutat de organulu séu uriașu. Aplausele furtunose ale publiculu n'au încetat până ce artistulu n'a mai cântat odată „aria rēsbunării“. D-lu D. Popovici este fără îndoială unu artistu de primulu rang și cu dreptu cuvântu putem să fim mândri de elu.

Quartetulu d-lor: M. Krause, R. Machold, Fr. Kling și I. Ludwig, a fostu escelent și acompanimentulu d-lui Lassel n'a lăsatu nimicu de doritu.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulu biuroului de cor. din Pesta.)

Darmstadt, 14 Martie. Marele duce a rēposat.

Darmstadt, 14 Martie. Fôia oficială publică, că marele duce Ernst Ludwig a devenit domnitor.

Madridu, 14 Martie. Douăzeci de persoane înarmate au dērmatu podulu drumulu de feru la Almagro.

Londra, 14 Martie. Minerii greviști au căutat să persuadeze pe hamalii de cărbuni, ca să nu descărce cărbunii, ce sosesc din străinătate.

Berlinu, 14 Martie. Impăratulu îi merge din dă în dă mai bine cu sănătatea.

Turin, 14 Martie. De câteva dăile Kossuth s'a bolnavit din cauza unei rēceli, dër nu zace în pat.

Belgradu, 14 Martie. Reconstituirea cabinetulu a datu de nouă piedeci.

DIVERSE.

Anunciurile în diarele englese. Anunciurile în diaristica englesă jôcă unu rol însemnat și în cele mai multe casuri ele ajungă să scôta tôte cheltue-lile diarului. Aceste anunciuri trebuie să se repete de cece ori și și étă motivele, pe care se întemeiază această trebuință.

Anunțulu înserat:

O dată: Nu se observă de cetitor;

A doua oră: se vede;

A treia oră: se cotesce;

A patra oră: se observă prețulu articulu;

A cincea oră: se notăză adresa;

A șasea oră: se chibzuesce asupra cumpărării;

A șaptea oră: se decide cumpărarea;

A opta oră: se cumpără;

A noua oră: se atrage atențiunea amicilor asupra cumpărătorilor;

A decea oră: Amicii urmăză cele 9 puncte citate mai sus.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Gregoriu Maloru.

Cursulu pleței Brașov

Table with exchange rates for various currencies and goods in Brașov, including gold, silver, and bank notes.

Table with exchange rates for gold and silver, and bank notes from various banks.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table listing prices for various types of grain (wheat, rye, barley, etc.) and other agricultural products.

Cursul la bursa din Viena

Table with stock market prices from Vienna, including gold, silver, and various bonds.

Concursu.

Fiind lipsă de unu oficialu la institutul de creditu și economii „Arieșana“ din Turda, subscrisa direcțiune publică prin acesta concursu, cu terminu de 30 de zile dela publicarea acesta, adeca până in 15 Aprilie n. a. c. inclusive.

Salarulu anualu impreunatu cu acestu postu este 360 fl. v. a. și dreptu de participare la tantiema oficialiloru și la fondulu de pensiuni.

Concurenții au să dovedescă cu documente autentice, că se pricepă la contabilitatea de bancă (duplă).

Cererile instruate in regula și provădute cu documentele necesare au să se subșternă la subscrisa direcțiune până la terminulu arătatu mai susu; cele intrate după terminu nu se voru lua in considerare.

Direcțiunea institutului de creditu și economii „ARIEȘANA“.

Avisu d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la reînnoirea prenumerațiune să binevoiască a scrie pe cuponulu mandatului postalu și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonază din nou, să binevoiască a scrie adresa lamurtu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulu trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1891.

Large table showing train schedules and fares for various routes including Budapest-Brașov, Brașov-Turda, and Brașov-Zărnesci.

Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemnăză orele de noapte.